

Begravningsköldar pryder Högsby kyrka

Johan von Gertten var en karolinsk krigare bosatt på Berga säteri.

Han dog 1744 och hans epitafium blev uppsatt i Högsby kyrka

I Högsby kyrka finns det ett flertal epitafier och begravningsköldar. Dessa sköldar användes t.ex. när någon adelsman eller annan framstående person skulle begravas. är jordfästningen var avklarad satte man upp begravningskölden i kyrkan som ett slags minnesmärke.

I Högsby kyrka finns det begravningsköldar från 1600-och 1700-talen.

De är välbevarade och på varje sköld kan man läsa litet om den person som skölden tillhörde.

När kyrkoherde Laurentius Wallerius och hans hustru Catharina år 1640 miste sin äldste son Johannes, lät de i Högsby kyrka uppsätta en begravningsköld till minne av honom.

Begravningskölden utformades så att den även blev ett minnesmärke över kyrkoherden och hela hans familj.

Rikt bildhuggeri

Det är ett rikt bildhuggeriarbete i tidens stil, renässans med inslag av så kallad brockbarock. En oljemålning återger de båda föräldrarna och deras barn.

Under målningen finns det en text på latin som berättar kort om Johannes liv och när han begravdes. Den 8 juli 1692 satte kyrkoherde Nicolaus Wallerius upp en begravningsköld som var ännu större och praktfullare än den fadern satte upp 40 år tidigare.

Porträtt

Med på epitafiumet finns två porträtt. Det ena föreställer kyrkoherde Nicolaus Wallerius själv. Den andra bilden föreställer hans hustru Christina Phrygia. Textfältet under tavlan är skrivet på latin. Porträtten är utförda av JB och detta bör betyda Jonas Bundi. Han var porträttmålare och bosatt i Kalmar vid slutet av 1600-talet.

Tre av epitafierna är begravningsköldar över medlemmar av den adliga ätten Stråle af Ekna. De var bland annat bosatta på Åseboholm i Högsby socken.

Typiskt karolinskt

Magnus Stråles begravningsköld är ett för den karolinska tiden typiskt vapen. Skölden är rikt skulpterad och ättens adliga vapen med tre korslagda pilar är placerat i mitten. Magnus Stråle föddes 1617 och blev sedermera löjtnant vid Smålands ryttare. Han avled 1674 på Åseboholm.

Anders Stråle var son till Magnus. Även på denna sköld intar det adliga vapnet en central plats. Han tjänstgjorde vid Kalmar regemente och avled 1684.

Korpral

Magnus Stråle den yngre föddes på Åseboholm 1656 och blev korpral vid Smålands ryttare 1676. Han ärvde efter sin far Flädingstorp i Vissefjärda socken.

1732 avled Magnus Stråle och begravdes i familjegraven i Högsby kyrka. Då sattes det upp en begravningsköld över honom.

En annan adelsman som fick sitt epitafium uppsatt i Högsby kyrka var Johan von Gertten. Han ägde Berga säten och hade varit med i det stora nordiska kriget 1700-1721. von Gertten tjänstgjorde vid olika småländska regementen och blev 1721 överstelöjtnant. Han avled 1744 på Berga säteri.

Till prydnad

Anders Wimmerstedt fick ett epitafium uppsatt 1741 och det skulle vara "*Gudi till ähre och kyrkian till prydnad*".

Anders Wimmerstedt var född 1668 och tjänstgjorde som regementsskrivare vid Kalmar regemente. Han var bosatt på Högmosskult.

Epitafiumet består av en större inramad oljemålning som föreställer "Synderskan vid Jesu fötter". Under tavlan finns det en text som talar om när Anders Wimmerstedt dog. Eftersom Wimmerstedt inte var adelsman, saknar epitafiumet vapensköld.

Detta gäller också medlemmar ur prästsläkten Wallerius och deras epitafier. Till minnesmärken över kyrkans och socknens historia märkliga personer hör även porträttet av Johan Åhman som var kyrkoherde i Högsby 1766-1782. Han genomförde också kyrkans stora ombyggnad på 1770-talet.

Kungliga tal

I kyrkan finns Gustaf III:s tal från 1771 och 1772 inramade i skulpterade ramar.

Högsby kyrka har många minnesmärken som kan berätta för oss om gångna tider.

Epitafierna och begravningsköldarna säger oss en hel del om hur dessa människor ville bli uppfattade.

De lämnar oss också biografiska uppgifter.

Epitafierna i Högsby kyrka är välbevarade och mycket sevärda.

OT 20/6 1990

PETER DANIELSSON

FOTNOT: Ett epitafium är en minnestavla över en eller flera avlidna ur en släkt.

Tavlan är ofta försedd med personens levnadsdata, porträtt och eventuella adliga vapen.

Runt minnestavlan finns det en praktfullt utskuren ram. Dessa tavlar var vanligast under 1600- och 1700-talen.